
Prognose for udviklingen i brugen af efterløn

Notat

AK-Samvirke, 14. januar 2011

I den verserende efterlønssdebat har der været en del bud på, hvilke økonomiske konsekvenser en afskaffelse af efterlønnen vil få. I de fleste bud er der dog ikke taget højde for, at brugen af efterløn faktisk har været faldende de seneste år. Derfor er bl.a. den prognose Finansministeriet senest har fremlagt stærkt overdreven. De antager, at der i 2030 vil være ca. 120.000 på efterløn. Tages der højde for de seneste års faktuelle viden om udviklingen i brugen af efterløn, vil tallet mere sandsynligt blive under 78.000.

De seneste års udvikling i brugen af efterløn

I de seneste år har der været et fald i antallet af efterlønnere fra ca. 140.000 i 2007 til 120.000 i 2010 (bilag A). Der har ligeledes været et markant fald i den andel af a-kassemedlemmerne over 60 år, der gør brug af efterlønnen. Andelen faldt fra ca. 58 pct. i 1. kvartal i 2006 til lidt 47 pct. i 3. kvartal 2010 (bilag C). Sidst, men ikke mindst, er andelen af a-kassemedlemmer, der betaler til ordningen faldende for de yngre aldersgrupper.

Der er flere årsager til faldet i brugen af efterløn. En årsag er, at efterlønnere i de første to år, efter de har fået deres efterlønsbevis, bliver modregnet betydeligt i efterlønnen på baggrund af deres pensionsformuer. Det betyder, at dem der kan vente, udsætter deres tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. En anden årsag er, at folk kan få skattefrie præmier, jo længere de udsætter deres tilbagetrækning efter, de er fyldt 62 år. Derudover skal man ikke undervurdere, at bl.a. højkonjunktoren i 0'erne har gjort, at arbejdsgiverne er blevet mere opmærksomme på, at udarbejde seniorpolitikker m.m., der er med til at fastholde de ældre medarbejdere.

Fremgangsmåde for udarbejdelse af prognose

Der findes allerede i dag tal for hvor mange, der fremover vil kunne gå på efterløn. Det skyldes, at a-kasserne indberetter hvor mange, der indbetaler til efterlønsordningen, fordelt på alder.

Samtidig findes der tal for, hvor mange af de a-kassemedlemmer over 60 år, der i dag gør brug af ordningen fordelt på de forskellige a-kasser.

Med disse tal kan man udarbejde en prognose for den fremtidige brug af efterlønnen. Det gør man ved for hver a-kasse at gange antallet, der indbetaler til efterlønnen i de forskellige aldersgrupper, med den udnyttelsesgrad, vi kender i dag.

Prognosen er udregnet for den aldersgruppe, der var 40-44 år i 2010. Denne aldersgruppe er valgt, da netop de personer, der er under 45 år i 2010 vil være dem, der helt mister retten til efterløn i forhold til Regeringens udspil¹. Hvis reformen fra 2006 (se faktaboks side 3) derimod forbliver uændret, vil gruppen af 40-44 årige kunne trække sig tilbage på efterløn primo 2030. I prognosen er indregnet, at 6-8 pct. af de nuværende 40-44 årige dør inden, de når pensionsalderen.

Prognose

AK-Samvirke	Finansministeriet
Forventet antal efterlønnere primo 2030 / Generation som var 40-44 år i 2010	År 2030
78.000	121.000
Tidligst efterlønsår = 2028 Som følge af velfærdsaftalen forventes efterlønsalderen løbende at blive sat op fra 2022.	Kilde: Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 156 af 6. maj 2010. Finansministeriet 23. november 2010. Udregning er ikke nærmere præciseret.

Finansministeriet antager, at der i 2030 og 2040 vil være ca. 120.000 på efterløn. Selv om de ca. 78.000 personer estimeret i dette notat er væsentlig færre end i prognosen fra Finansministeriet, vurderes de 78.000 alligevel at være meget højt sat. Af de grunde som beskrives nærmere nedenfor vil et realistisk niveau snarere være omkring 70.000.

I de sidste 4 år har der uanfægtet af finanskrisen været et jævnt fald i andelen af a-kassemedlemmer over 60, år der går på efterløn – fra ca. 58 pct. til 47 pct. Den isolerede effekt heraf er, at der i dag ville være tæt på 30.000 flere på efterløn, hvis der ikke havde været et fald i udnyttelsesgraden i den pågældende periode. Der er i prognosen ikke taget højde for, at denne tendens højst sandsynligt vil fortsætte (se bilag C).

Dertil kommer, at andelen der går på efterløn må forventes at falde endnu mere fordi de ufaglærtes og faglærtes pensionsopsparinger vokser markant i de kommende år. Det betyder automatisk, at flere vil have en tilskyndelse til at udskyde efterlønnen, så de slipper for at blive modregnet i efterlønnen for deres pensionsopsparing. Derudover vil den løbende stigende efterlønsalder i sig selv føre til, at folk sparer mere op.

En yderligere årsag til at tallet er højt sat er, at der i prognosen ikke er medregnet, at en del af de 40-44 årige ikke vil kunne gå på efterløn, fordi de er kommet på førtidspension, inden de når efterlønsalderen. I 2009 var 5,7 pct. af befolkningen mellem 40-44 år på førtidspension. Andelen af førtidspensionister blandt de 55-59-årige var i samme periode på 15,2 pct., hvilket vil sige 9,5 pct. flere. Vi kan ikke med de tilgængeli-

¹ Finansministeriets Faktaark 3. januar 2011

ge data sige, hvor mange af disse personer, der har været medlem af en a-kasse. Men det må antages, at det er en betydelig del.

I modsat retning trækker, at der efter reglerne er mulighed for bidragsfrie perioder og pauser som muliggør, at man midlertidig kan stoppe indbetalingerne af efterlønsbidrag, hvis man ellers kunne komme til at betale mere end det krævede antal år, før man går på efterløn. Der er ikke præcise opgørelser for omfanget heraf.

Et kvalificeret gæt på den samlede effekt af de ovenfor nævnte forhold er ca. 70.000 efterlønsmodtagere.

Fakta ang. 2006 velfærdsreformen og efterløn:

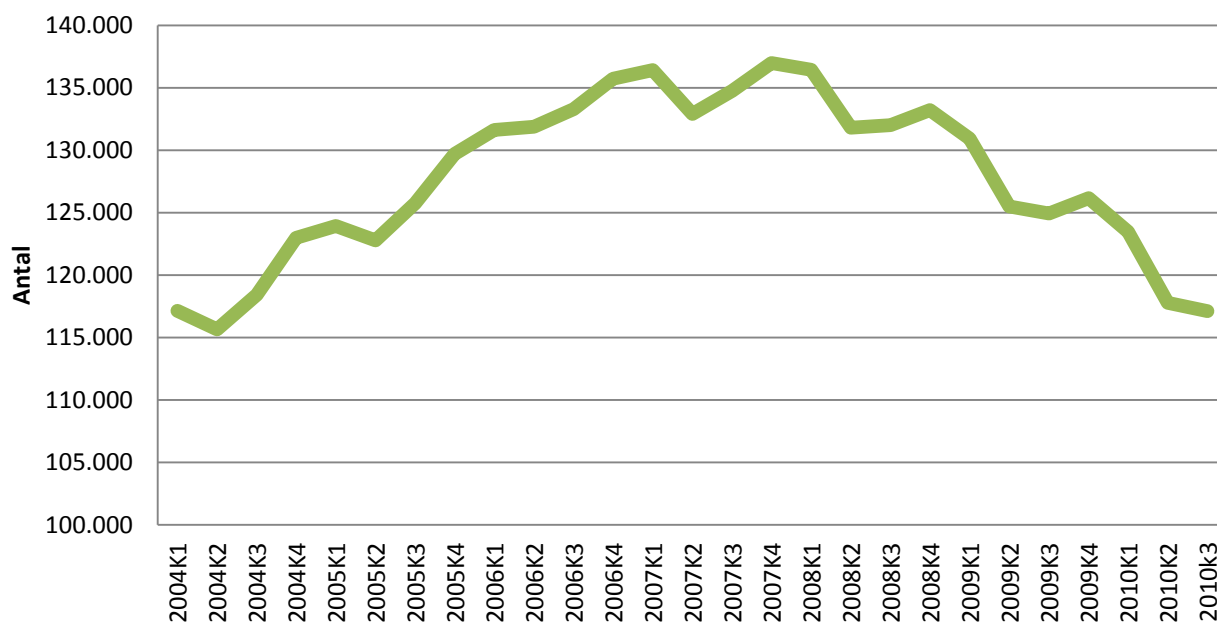
- 1 Efterlønsalderen hæves gradvist til 62 år fra 2019 og frem mod 2022 (med et halvt år årligt), mens folkepensionsalderen hæves gradvist til 67 år fra 2024 og frem mod 2027.
- 2 Efterlønsperioden er dermed fortsat 5 år.
- 3 Fra 2025 indekseres aldersgrænserne i tilbagetrækningssystemet med udgangspunkt i restlevetiden for 60-årige, så den forventede periode med efterløn og folkepension er omkring 19½ år
- 4 Der træffes beslutninger om ændring af aldersgrænsen hvert 5. år, første gang i 2015.

Kilde: Aftale om fremtidens velstand og velfærd og investeringer i fremtiden

Bilag A: Antal på efterløn

I 3. kvartal 2010 var der 117.107 efterlønsmodtagere i aldersgruppen 60-64 år. Det er ca. 20.000 færre end 4. kvartal 2007, hvor antallet var på sit højeste. Dette kan ses i figur 1.

Figur 1: Antal på efterløn (60-64 år) fra 1. kvartal 2004 til 3. kvartal 2010

Kilde: AK-Samvirkes udregninger på baggrund af data fra DST – Grafik: AK-Samvirke

Note: Fra og med 1. juli 2004 blev folkepensionsalderen sat ned fra 67 år til 65 år, hvorfor der er "renset" for efterlønnere på 65 og 66 år i figuren.

Bilag B: Andel af a-kassemedlemmer der indbetaler til efterløn fordelt på alder

Tabel 3: Efterlønsbidragsydere, andel af a-kassemedlemmer 1. september 2009

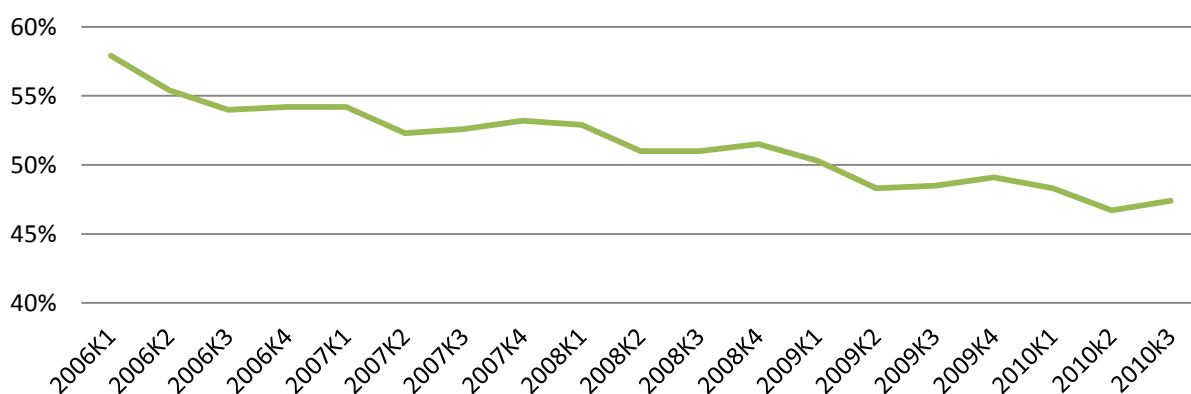
Alder	30-34 år	35-39 år	40-44 år	45-49 år	50-54 år	55-59 år
Andel	56,3	46,7	51,6	70,3	82,1	86,7

Kilde: Pensionsstyrelsen og indberetninger fra a-kasserne

Bilag C: Andel af a-kassemedlemmer over 60 år der er på efterløn

Med enkelte afvigelser har andelen af de forsikrede over 60 år, som benytter sig af efterlønnen, være fallende de seneste år. Det kan ses af figur 2. I 1. kvartal 2006 udgjorde andelen 57,9 pct. mens den i 3. kvartal 2010 udgjorde 47,4 pct.

Figur 2: Andel af a-kassemedlemmer over 60 år, der er på efterløn fra 1. kvartal 2006 til 3. kvartal 2010

Kilde: AK-Samvirkes udregninger på baggrund af DST - Grafik: AK-Samvirke